

KARTA OPISU MODUŁU KSZTAŁCENIA		
Nazwa modułu/przedmiotu Systemy wodociągowe		Kod 1010135221010130356
Kierunek studiów Inżynieria środowiska niestacjonarne II stopień	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny) (brak)	Rok / Semestr 1 / 2
Ścieżka obieralności/specjalność Zaopatrzenie w wodę, ochrona wód i gleby	Przedmiot oferowany w języku: polski	Kurs (obligatoryjny/obieralny) obligatoryjny
Stopień studiów: II stopień	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna) niestacjonarna	
Godziny Wykłady: 20 Ćwiczenia: 10 Laboratoria: - Projekty/seminaria: 16		Liczba punktów 6
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny) (brak)		(ogólnouczelniany, z innego kierunku) (brak)
Obszar(y) kształcenia i dziedzina(y) nauki i sztuki		Podział ECTS (liczba i %)
Odpowiedzialny za przedmiot / wykładowca:		
dr inż. Tomasz Schiller email: tomasz.schiller@put.poznan.pl tel. 616652078 Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska ul. Berdychowo 4 60-965 Poznań		dr inż. Alicja Bałut email: alicja.balut@put.poznan.pl tel. 616652436 Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska ul. Berdychowo 4 60-965 Poznań
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:		
1	Wiedza:	Podstawowe wiadomości z przedmiotów Mechanika płynów, Zaopatrzenie w wodę, Matematyka, Komputerowe metody wspomagania projektowania.
2	Umiejętności:	Wykorzystywania wiedzy pozyskanej i umiejętności nabytych w ramach w/w przedmiotów, w szczególności przedmiotu Zaopatrzenie w wodę oraz umiejętność samokształcenia się.
3	Kompetencje społeczne	Świadomość konieczności ciągłego aktualizowania i uzupełniania wiedzy i umiejętności.
Cel przedmiotu:		
Poszerzenie i pogłębienie wiedzy oraz umiejętności z zakresu systemów wodociągowych niezbędne do rozwiązywania złożonych problemów inżynierskich związanych z zaopatrzeniem w wodę.		
Efekty kształcenia i odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia		
Wiedza:		
1. (W-wykład) Student zna metody obliczania układów zasilających systemy zaopatrzenia w wodę - [K2_W01, K2_W03] 2. (W,Ć-ćwiczenia) Student zna metody obliczeniowe stosowane do modelowania systemów wodociągowych - [K2_W01, K2_W05, K2_W07] 3. (W) Student zna podstawy teoretyczne systemów informacji geograficznej, które mogą być wykorzystywane do modelowania systemów wodociągowych - [K2_W01, K2_W05]		
Umiejętności:		
1. (Ć) Student potrafi przygotować charakterystyki wydajności wybranych źródeł zasilania systemów zaopatrzenia w wodę - [K2_U05, K2_U09, K2_U10] 2. (Ć) Student potrafi wykonać obliczenia hydrauliczne wybranych układów zasilających systemy zaopatrzenia w wodę - [K2_U05, K2_U09, K2_U10] 3. (W,Ć) Student potrafi zbudować podstawową strukturę danych wejściowych niezbędnych do budowy komputerowego modelu systemu wodociągowego - [K2_U01, K2_U05, K2_U07, K2_U08, K2_U09, K2_U10] 4. (Ć) Student potrafi zidentyfikować parametry mogące spowodować pojawienie się niekorzystnych zjawisk w sieciach wodociągowych - [K2_U01, K2_U05, K2_U07, K2_U08, K2_U09, K2_U10] 5. (Ć) Student rozumie konieczność sprawdzania i weryfikacji otrzymywanych wyników obliczeń - [K2_U01, K2_U08, K2_U10, K2_U15]		
Kompetencje społeczne:		

1. (Ć) Student widzi konieczność systematycznego pogłębiania i rozszerzania swoich kompetencji - [K2_K01]
2. (Ć) Student rozumie potrzebę pracy zespołowej w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych - [K2_K01, K2_K03, K2_K04]
3. (Ć) Student ma świadomość wpływu podejmowanych decyzji na rezultat prowadzonych działań - [K2_K02, K2_K05]

Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia

Wykłady:

Jednocześnie pisemny egzamin końcowy, trwający 80min, w terminie podanym na początku semestru.

Egzamin obejmuje kilka pytań wieloczęściowych, otwartych. Ma na celu sprawdzenie wiedzy pozyskanej na wykładach (efekty kształcenia W1 do W6).

Stosowana skala ocen to: NB-nieobecność; <=23pkt-2(ndst); 23,5pkt-2,5(ndst+);24-28pkt-3(dst); 29-33pkt-3,5(dst+);34-38pkt-4,0(db); 39-43pkt-4,5(db+);44-46pkt-5(bdb).

Ćwiczenia audytoryjne: Opracowanie prezentacji oraz obrona przygotowanego tematu w podgrupach, kolokwium zaliczeniowe. Do zaliczenia konieczne jest uzyskanie min. 50% poprawnie wykonanych zadań w ramach prezentacji oraz zadań wynikających z kolokwium.

Ćwiczenia projektowe:

Opracowanie i obrona indywidualna projektu (efekt kształcenia U01, U05, U08, U09, U10, K1, K2, K4).

Ocenianie ciągłe postępu prowadzonych prac na każdym zajęciach - premiowanie aktywności (efekt kształcenia K1).

Stosowana skala ocen: (NB;2,0;2,5;3,0;3,5;4,0;4,5;5,0).Do zaliczenia konieczne jest uzyskanie min. 60% poprawnie wykonanych zadań i pozytywna obrona indywidualna projektu.

Treści programowe

Wykłady:

1. Podstawy systemu GIS, zastosowanie GIS podczas modelowania systemów wodociągowych.
2. Modele danych przestrzennych oraz metody ich pozyskiwania. Metody alokacji zapotrzebowania na wodę z wykorzystaniem systemów GIS-model.
3. Historia rozwoju i sposoby modelowania poszczególnych elementów systemów wodociągowych. Etapy budowy modelu.
4. Metody pozyskiwania danych do budowy modelu komputerowego sieci wodociągowych. Wykorzystanie modelu komputerowego do analizy i oceny systemu wodociągowego.
5. Ujmowanie wody. Rodzaje ujęć i sposoby ujmowania wody powierzchniowej i podziemnej.
6. Numeryczne modele powierzchni terenu. Tworzenie zapytań przestrzenno-opisowych w języku SQL.
7. Współdziałanie hydrauliczne układów zasilających systemy wodociągowe (charakterystyki sprowadzone).
8. Podstawy systemu monitoringu w systemach wodociągowych.

Tematy ćwiczeń audytoryjnych (3 tematy do wyboru zależne od osoby prowadzącej ćwiczenia:

1. Wtórne zanieczyszczenie sieci wodociągowych.
2. Technologia systemów GIS i jej wykorzystanie do modelowania pracy sieci wodociągowej.
3. Projektowanie i eksploatacja studni wierconej.

Tematy ćwiczeń projektowych:

1. Obliczenia zapotrzebowania na wodę dla danej grupy odbiorców.
2. Projektowanie sieci wodociągowej (trasowanie i ustalenie średnic przewodów).
3. Dobór pomp.
4. Określenie sposobu sterowania pracą pomp.
5. Wykonanie symulacji modelu komputerowego i analiza różnych wariantów rozwiązań przy użyciu oprogramowania EPANET 2.0.14.

Metody kształcenia:

1. Wykład: Treści wykładów przekazywane są z formie prezentacji multimedialnej. Wybrane zagadnienia omawiane są w ujęciu problemowym. Osoba prowadząca korzysta wówczas dodatkowo z tablicy.
2. Ćwiczenia audytoryjne: Praca samodzielna z wybranymi publikacjami, pomoc osoby prowadzącej. Przedstawienie realizowanego zadania w formie prezentacji z użyciem komputera i rzutnika multimedialnego.
3. Ćwiczenia projektowe: Zakres projektu podzielony jest na etapy. Każdy etap osoba prowadząca przedstawia w formie krótkiej prezentacji multimedialnej przy użyciu rzutnika. Następnie w czasie dyskusji i pytań pokazując na przykładzie, wyjaśniane są również poszczególne sposoby realizacji każdego zadania.

Literatura podstawowa:		
- Mielcarzewicz E., Obliczanie systemów zaopatrzenia w wodę, Arkady, Warszawa 2001. - Grabarczyk Cz., Hydraulika urządzeń wodociągowych, Warszawa, WNT, 2015 (tom1 i 2). - Dąbrowski S., Metodyka próbnych pompowań w dokumentowaniu zasobów wód podziemnych, Poradnik metodyczny, Warszawa, 2005. - Kwietniewski M. i inni, Projektowanie elementów systemu zaopatrzenia w wodę, Wydawnictwo Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1998 - Kwietniewski M., GIS w wodociągach i kanalizacji, PWN, Warszawa, 2008.		
Literatura uzupełniająca:		
- Rossman L. A., EPANET 2 Users Manual, US EPA, 2000 - Boulos P.F. , Lansey K.E., Comprehensive Water Distribution Systems analysis Handbook for engineers and planners, MWH Soft., USA, 2006 - Manual of Water Supply Practices M32, Computer Modeling of Water Distribution Systems, AWWA, USA, 2005 - Szuster-Janiaczek Agnieszka (IK), Zarządzanie jakością wody w systemach wodociągowych, XIX Krajowa, VII międzynarodowa konferencja naukowo-techniczna : zaopatrzenie w wodę, jakość i ochrona wód, Zakopane, 18-21 czerwca 2006 r. / red. Andrzej Królikowski, Marek M. Sozański / PZLiTS Oddz. Wielkopolski [i in.] [org.]. - Poznań : PZLiTS Oddz. Wielkopolski. - T. 1, 2006. - S. 863-883 - Bałut A, Byłka J., Modele komputerowe jako narzędzia wspomagania w procesie zarządzania układami rozprowadzającymi wodę w systemach wodociągowych, Instal, nr 12, str.91-96, 2013r. - Urbaniak A., Bałut A., Brodziak R., Byłka J., Technologie IT w realizacji idei zrównoważonego rozwoju w systemach zaopatrzenia w wodę, Instal, nr 10, str.76-79, 2015r. - Schiller T., Byłka J., Szuster-Janiaczek A., Wybrane aspekty zarządzania systemami zaopatrzenia w wodę, jako element Smart city, Gaz, woda i technika sanitarna, 2016, vol.4, str.122-127. - Schiller T., Kaźmierski T., Zmienność dostarczania wody do sieci wodociągowej miasta o liczbie mieszkańców 22 000 w okresie roku kalendarzowego, Gaz, woda i technika sanitarna, 2016, vol.6, str.213-217.		
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta		
Czynność	Czas (godz.)	
1. Udział w wykładach (godziny kontaktowe)	20	
2. Udział w ćwiczeniach projektowych (godziny kontaktowe, praktyczne)	16	
3. Udział w ćwiczeniach audytoryjnych (godziny kontaktowe, praktyczne)	10	
4. Przygotowanie do ćwiczeń projektowych (praca samodzielna, konsultacje-godziny kontaktowe)	40	
5. Przygotowanie do obrony projektu z zajęć projektowych (praca samodzielna)	16	
6. Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego z ćwiczeń audytoryjnych (praca samodzielna, praca praktyczna)	20	
	26	
7. Przygotowanie się do egzaminu (praca samodzielna)	2	
8. Obecność na egzaminie (godziny kontaktowe)		
Obciążenie pracą studenta		
forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	150	6
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	88	4
Zajęcia o charakterze praktycznym	46	2